

หัวข้อวิทยานิพนธ์	สถานภาพของแม่ชี : กรณีศึกษาแม่ชีวัดปากน้ำภาษีเจริญ กรุงเทพฯ (Nuns' Status: A Case Study of Wat Pak Nam Bhasicharoen)
ชื่อผู้เขียน	แม่ชีณัฐหทัย ฉัตรทินวัฒน์ (Nun Nathathai Chattinawat)
ระดับปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาสตรีศึกษา วิทยาลัยสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.ชุตินา ประภาศวุฒิสาร
ปีการศึกษา	2551

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง สถานภาพของแม่ชี : กรณีศึกษาแม่ชีวัดปากน้ำภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับ "สถานภาพ" ของแม่ชี จากวิถีชีวิตในการบวช และการต่อสู้ดิ้นรน ซึ่งเปิดเผยให้เห็นการพัฒนาตัวตนของแม่ชีในพระศาสนาว่ามีหลากหลายรูปแบบ เนื่องจากสังคมทั่วไปมองภาพผู้ที่มาบวช "แม่ชี" ว่าเป็นผู้หญิงที่มีปัญหาอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น บวชเนื่องจากปัญหาความยากจน ความรัก มีปัญหาส่วนตัว หรือปัญหาอื่น ๆ ปัจจุบันนี้แม่ชีไม่มีสถานภาพนักบวช อีกทั้งยังมีอคติทางเพศในการปฏิบัติธรรมระหว่างหญิงชายในสังคมไทย ด้วยที่ส่งผลให้ภาพโดยรวมของแม่ชีไทย "ไม่ได้รับการยอมรับ" จากสถาบันสงฆ์ และจากคนในสังคมทั่วไป วิธีการศึกษาจะศึกษาจากเรื่องเล่าและประสบการณ์ของแม่ชี โดยใช้วิธีวิทยาในแนวสตรีนิยม การสัมภาษณ์เชิงลึกที่ตระหนักถึงด้านที่สลับซับซ้อนของชีวิตและตัวตนของแม่ชี วิเคราะห์ตัวตนของผู้ถูกสัมภาษณ์และผู้วิจัยที่มีสถานภาพเป็นแม่ชีวัดปากน้ำภาษีเจริญ กรุงเทพฯ ตั้งแต่ชีวิตฆราวาสจนกระทั่งเปลี่ยนสถานภาพเป็นแม่ชี นำเสนอข้อมูลจากเรื่องเล่าประสบการณ์ชีวิตของแม่ชีแต่ละรูปแบบเพื่อสร้างสถานภาพของตนเอง ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความเข้าใจต่อสถานภาพของแม่ชีของสังคมไทย ต้องการเปลี่ยนแปลงทัศนคติซึ่งเป็นแนวคิดกระแสหลักของสังคมไทย เพื่อให้ทราบว่ามีแม่ชีทำประโยชน์ต่อสังคมในสถานภาพที่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า แม่ชีมีหลายรูปแบบ คือ แม่ชีธรรมกาย แม่ชีผู้บริหารการศึกษา แม่ชีโรงครัวและแม่ชีศาลา สถานภาพของแม่ชีแต่ละแบบ เป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดู

จากครอบครัว การปฏิบัติธรรม ผสมผสานกับการเลือกศึกษาปริยัติธรรมภายในวัดและปริยัติ
สามัญระดับมหาวิทยาลัยทั้งในและต่างประเทศ สรุปว่า แม่ชีธรรมกายและแม่ชีผู้บริหารมีสถานภาพ
เป็นแม่ชีผู้นำ แม่ชีธรรมกายมีบทบาทในด้านการอบรมธรรมมะ ให้คำแนะนำปรึกษาต่าง ๆ
สามารถก่อตั้งองค์กร บริหารที่ประสบผลสำเร็จ โดยเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งและเป็นผู้บริหารสถาบันแม่ชีไทย
ผู้บริหารศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ดีเด่นของประเทศ อีกทั้งยังมีบทบาทในการสร้างและ
บริจาคเพื่อสาธารณชนประโยชน์มากมาย แม่ชีผู้บริหารมีสถานภาพเป็นอาจารย์และผู้บริหาร
มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแห่งแรกของแม่ชี แม่ชีโรงครัวและแม่ชีศาลาสถานภาพเป็น
แม่ชีผู้สนับสนุน มีหน้าที่หลักในการทำครัว ดูแลความเรียบร้อยและทำความสะอาดถวายพระสงฆ์
ภายในวัดปากน้ำ สถานภาพของแม่ชีจึงมิได้มีรูปแบบเดียวกันอย่างที่สังคมทั่วไปให้ความหมาย